

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:
za celo leto Din 90—
za pol leta Din 45—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kolarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 30 — Telefon
upravnništva št. 328CENE PO POŠTI:
za četrta leta Din 2250
za en mesec Din 750

V upravi stane mesečno Din 7—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

Naše neizpremenljive zahteve.

Nezaslišani zločini današnjega režima so privedli do tega, da je izgubil ne samo zaupanje ljudstva, temveč tudi krone, vsled česar mu politične šemilije prorokujejo konec.

Če se ta prerokovanja uresničijo, se bo mesto sedanje večine iz radikalov in demokratov morala seveda tvoriti kakšna nova in se izvršiti razne poteze na šahovi deski našega strankarskega življenja. Naj se zgodi karkoli, končno bo ljudstvo vendarle prišlo do tega, da izreče zadnjo sodbo ob volitvah.

Pri tej priliki ne bo nikakor odveč, če se vsi vodilni faktorji opozorijo na resnično in od nobenih vplivov nepotvorjeno mnenje širokih ljudskih slojev naše države. Niti rokotovski niti še bolj izstradani duševni proletariat se ne more zadovoljiti z mislijo, da bi vodstvo države ostalo še kaj dolgo časa v rokah katerekoli izmed srbskih buržuaznih predvojnih strank, naj si že bodo do demokrati ali radikali. To je treba omeniti zaradi tega, ker vsi vemo, da na Balkanu pri volitvah zmaga tisti, kdor volitve vodi. Ker pa je na drugi strani treba računati z dejstvi, se mora odkritosrčno priznati, da bi ljudstvu bilo bolj ljub, da vodi volitve radikalec Stojan Protić, nego kdo drugi, pod neobhodnim pogojem seveda, da se takoj ukine zloglasni zakon o zaščiti države, odpravi odkrito izjemno stanje v Makedoniji in prikrito izjemno stanje v Hrvatski ter se da volivcem pravica voliti katerokoli stranko hočejo.

Pri tem pa mora ljudstvo nasproti radikalni stranki in kateremukoli njenemu predstavniku ostati previdno. Krščanski socialci se vedno zavedajo, da je zamisel države po programu SLS od zamisla radikalcev ravno tako oddaljen kakor od državnega programa demokratov. Naša temeljna zahteva v tem oziru je ta, da bodi naša država svobodna sporazumna zveza vseh v njej bivajočih narodov brez razlike predvsem slovenskega, hrvaškega in srbskega, na podlagi kar najpoštenjeje zakonodajne samostojnosti, narodne enakopravnosti in socialne pravičnosti. Vsako četudi prikrito težnjo za nadvlado katerekoli naroda, bodisi v jugoslovanski državi sami, bodisi naše države nad drugimi narodi Balkana, načeloma odklanjamo. Odklanjamo tudi zvezo med Jugoslavijo in Romunijo ter Grčijo, dokler vlada tam sedanji reakcionarni režim in dokler ta zveza stoji na imperialistični podlagi od Francije narekovane politike v Evropi. Pač pa zahtevamo, da se sklene alijansa z Bolgarijo, da se politika pritiska in maščevanja nad bolgarskim ljudstvom že zdaj popolnoma izpremeni in da se navežejo odkritosrčni stiki z neodvisno albansko državo. Odločno zavračamo tudi stališče radikalov napram Rusiji. Obveze, sprejete napram Društvu narodov, se imajo lojalno izpolnjevati, dati narodnim manjšinam vse njihove pravice brez pridržka, in nehati z vsakršnim militarističnim rožljanjem s sabljo, podpiranjem ruskih reakcionarjev in šovinističnimi izpadi.

V notranjepolitičnem oziru se ima zadovoljiti slovenski narod s popolno zakonodajno svobodo na vsem svojem enotnem ozemlju in Hrvatom dati povsod, kjer bivajo, neokrnjena samouprava; kjer so pomešani s Srbi, se ima zagotoviti popolna enakopravnost enih z drugimi. Makedonija ima biti avtonomna dežela kakor slovenske, hrvaške in srbske province. Dokler se ne stvori v državi koalicija vseh ljudskih socialnih strank, kar je naš najvišji politični cilj, se morajo izpolniti vsaj glavne zahteve našega socialnega programa: predvsem zahteva rokotovski in inteligentni proletariat, da se poštono plača, in zlasti uradništvo terja, da se reši smrti od glada, medtem ko se »višji« sloji valjajo v bogastvu na račun ljudskih davkov in žuljev. Vsi delovni stanovi imajo dobiti svoja stanovska zastopstva z obvezno močjo, plače se imajo avtomatično regulirati na podlagi indeksnih števil po tekoči skali, dokler traja sedanja draginja. Ustava se v vseh pogledih nima samo revidirati, ampak temeljito preobrniti: vidovdanska ustava se ima sploh kasirati!

Z vsem, kar bo menj od tega, se ljudstvo, ki dela in strada, ne bo zadovoljilo, tudi ne pod kakšno drugo vlado, ki ne bo Pašičeva. To je bilo treba povedati.

Kriza vlade raste.

Pomilostitev Stejčica in njene skrivnosti.

Belgrad, 4. julija. (Izv.) Napetost, ki se je pojavila med krono in vlado zaradi pomilostitve atentatorja Stejčica, je vsak dan večja. Minister za pravosodje dr. Marković ni mogel privedi kralja do popuščenja. O tem je danes razpravljal ministrski svet. Govori se, da se nahaja vlada v težavnem položaju. Minister Pribičević se najbolj boji, da utegne vlada odstopiti in je zaradi tega sprožil formulo, da so napetosti med krono in vlado krivi kraljevi svetovalci, to je minister dvora Janković in adjutanti. Zaradi tega jih je treba zamenjati. Ministrski predknednik Pašić pa ni tega mnenja, ker ve dobro, da je ta napetost nastala iz drugih vzrokov. Zaradi tega piše današnja »Politika« očitno inspirirana, da bo ministrski predsednik Pašić predložil kralju ostavko celokupne vlade. Da je kriza že tako napredovala, se vidi tudi iz tega, da je po sklepu ministrskega sveta odpotoval zunanji minister dr. Ninčić danes na Bled. Vendar pa sodijo v političnih krogih, da to potovanje ne bo izboljšalo položaja, ker kriza ni nastala zaradi vprašanja pomilostitve Stejčica, ampak iz težjih in večjih razlogov. Stojan

Protić ima, dasi se je poročalo, da je prišel v Zagreb le na dopust, vendarle gotove namene in zaradi tega pripisujejo njegovemu potovanju veliko politično važnost. (Takim vestem ni verjeti prej, preden se ne uresničijo.)

Belgrad, 5. julija. (Izv.) Pomilostitev Stejčica ima dosti bolj globok značaj, kakor se je mislilo v začetku. Sedanji vladi kljub njeni krvočnosti ni šlo samo za to, da se vzame življenje neznamnemu delavcu Stejčicu, temveč je imela pri tem dosti bolj tehtne in važne namene. To dejstvo potrjuje tudi to, da je obnemem z Lazico Markovićem odpotoval na Bled tudi minister za zunanje zadeve dr. Ninčić, ki je znan kot dvorski človek, ki je dosedaj užival na dvoru precejšen ugled in je imel tudi precej vpliva. Vlada ga je poverila z nalogo, da na dvoru premeša ovire, ki so se postavile na pot Pašić-Pribičevićevim načrtom. Pri tej priliki je treba poudariti, da je korak kralja Aleksandra glede pomilostitve Stejčica sprejela simpatično ne samo opozicija, temveč tudi večina poslancev vladnih strank.

Demokratski minister Krstelj odstopil.

Nesporazum s Pašičem radi pogodbe z Italijo.

Belgrad, 5. julija. (Izv.) Naša vlada je iz Rima prejela vest, da je italijanska vlada sprejela vse naše protipredloge glede rimske konvencije in izmenjave rapalske pogodbe. V parlamentarnih krogih je to vzbudilo splošno odobravanje, ker se smatra, da bi bile s tem končno odpravljene zapreke mirnega razvoja. To veselje pa ni dolgo trajalo, kajti popoldne se je razneslo, da Pašić s to rešitvijo nikakor ni zadovoljen in zahteva predvsem to, da se svobodna zona okoli Zadra zmanjša na 5 kilometrov. V slučaju, če Italija ne mara sprejeti tega, naj pride zadeva pred razsodišče. Te vesti so posebno dalmatinske poslance zelo razburile, ker so izjavili, da je bilo z dosedanjo rešitvijo zadovoljno samo prebivalstvo v okolici Zadra, ker je s tem dobilo vsaj prosto tržišče. Dalmatinski poslanci izjavljajo dalje, da bi znalo Pašičevo stališče stvar zavleči v nedoglednost. Radi tega stališča ministrskega predsednika je minister dr. Krstelj takoj podal pismeno ostavko in navedel kot vzrok slabo zdravstveno stanje. Predsednik demokratskega kluba Ljuba Davidović je skušal ministra dr. Krstelja pregovoriti, da naj svojo ostav-

ko umakne, vendar je minister dr. Krstelj vstrajal pri svoji demisiji.

Belgrad, 5. julija. (Izv.) Včeraj popoldne je imel demokratski klub sejo, na kateri je razpravljal o demisiji ministra dr. Krstelja, ki je odstopil radi pogajanj z Italijo. Klub je sklenil, da bo o demisiji definitivno sklepal, ko se poravnava spor s Pašičem. Obnemem je sklenil, da morajo v vprašanju izprememb rapalske pogodbe in rimskih konvencij nastopiti vsi demokratski ministri solidarno z dr. Krsteljem, katerega delovanje klub v polni meri odobrava. Konečno je klub razpravljal o popolnitvi državnega sveta in je razdelitev mest v načelu sprejel, o osebah pa sklepal na prihodnji seji.

Belgrad, 5. julija. (Izv.) Na sinočnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo o osebah, ki naj bi prišle v državni svet. O vprašanju izmenjav rapalske pogodbe se ni razpravljalo, ker ni bil navzoč minister dr. Ninčić, ki je odpotoval na Bled, in minister dr. Krstelj, ki radi svoje demisije ni hotel priti. — V parlamentarnih krogih se trdi, da bo v slučaju, če bo Pašić vstrajal na svojem stališču, odstopil tudi minister dr. Ninčić.

Protikatoliška politika vlade.

Belgrad, 4. julija. V današnji seji parlamenta je poslanec Jugoslovanskega kluba Škulj pokazal na protikatoliško politiko sedanjega režima. Svojo obtožbo je podprl z mnogimi dokazi. Med drugim je navedel ministrsko naredbo, s katero se ukazuje, da se v šolah goji sokolski duh. Vojni minister je ukinil naredbo, glasom katere so bili bogoslovci in duhovniki oproščeni vojaške službe. Vlada je vzela cerkvam njihovo imetje, noče pa skrbeti za njihove zavode, bogoslovnice i. t. d. Vlada duhovnikom ne izplačuje kongrualnih obilicij, pač pa izterjava od njih pristojbinski davek. Država živa samo v Sloveniji 19.000 ha gozdov verskega zaklada, a cerkvi in duhovščini ne daje niti najpotrebnejših sredstev za obstanek. Koroška duhovščina, ki se je začasa plebiscita izpostavila za jugoslovansko stvar je ostala sedaj brez sredstev na cesti, a država se ne zmejni zanjo. Govornik je pozval vlado, naj v bodoče meri vsem veroizpovedim z enako mero, potem bodo pritožbe in nasprotja ob sebi izostala.

Demonstracije za republiko.

Berlin, 4. julija. (Izv.) Splošna zveza strokovnih organizacij, splošna zveza strokovnih organizacij nameščencev in vse tri socialistične stranke so danes priredile veliko manifestacijo za svoje zahteve po zaščiti republike. Manifestacije se je udeležilo nad 100.000 oseb.

Profi delavskim pravilcam.

Na gospodarski konferenci v Zagrebu, kateri je prisostvoval tudi minister Kumandi, so se zastopniki podjetnikov pritoževali proti zakonu o zavarovanju delavstva in varstvu delavstva, češ da varuje samo delavske interese in da so naravnost naperjeni proti delodajalcem. Mi bi delodajalcem ponudili zameno: naj oni zavzame mesto delavstva, a delavstvo naj zavzame njihovo: njihova podjetja, vile, avtomobile itd. Tako si lahko zagotove dobrote gornjih zakonov ter naprtijo dosedanjemu delavstvu njihovo težo.

Ameriško posojilo.

Belgrad, 4. julija. (Izv.) Zakonski predlog o sto milijonskem dolarskem posojilu bo najprej razpravljal finančni odbor, nakar pride pred narodno skupščino. Računajo, da bo v šestih ali sedmih dneh razprava končana in zakonski predlog sprejet. Po dosedanem razpoloženju v posameznih klubih je zelo verjetno, da bo posojilo sprejeto v parlamentu brez velikih težav. Opozicija je sicer proti posojilu, vendar vse kaže, da so radikali izpremenili svoje stališče in da bodo vsi člani radikalnega kluba glasovali za predlog. Ameriški poslanik Dodge je izjavil ministrskemu predsedniku Pašiču, da Amerika ne bo dovolila izvoza dolarjev v Jugoslavijo, dokler ne dobi jamstva, da bo jugoslovanska narodna skupščina sprejela posojilo.

Tako ne pojde.

Da je bilo delo, osobito telesno delo vse čase po bogataših in mogočnjakih več ali manj zaničevano, to je stara stvar, ki se je zanesla tudi v današnje čase.

Komur je takozvana sreča mila, da si je s pomočjo dela drugih, nabavil ali pridobil premoženje, ta v največ slučajih nima smisla za onega, ki dela. Delavca smatra navadno le kot orodje za svoje namene. Da ima delavec popolno pravico do užitka svojega dela, ne gre v glavo onim, ki sami niso nikoli delali in si z delom služili najpotrebnejši živež. Moderni kapitalist priznava delo kot dobičkanosno stvar, toda le za sebe, delavcu, katerega smatra le kot orodje, pa ne prizna nikdar popolne lastninske pravice dela.

Iz tega vzroka vidimo danes bolj kot kedaj, da se vrednost delavčevega truda od dalek ne računa vzporedno s ceno raznih izdelkov in pridelkov.

»Gospodje«, ki »milostno dele kruh delavcem« podražujejo primerno denarni vrednosti izdelke in pridelke, toda delavcu ne priznavajo za njegovo delo »plače« ob kateri bi zmozel nabaviti sebi in svojem potrebnih življenjskih potrebščin. Iz tega sledi, da postaja nasproti življenjskim potrebščinam in vrednosti denarja, delo najslabše in nezadostno nagrajeno. To se pravi: delo je dan za dnevom nasproti vsem drugim stvarjem najslabše plačano.

Tu se kaže kapitalistični sistem sedanjega časa v vsej nagoti.

V zapostavljenju plač delavcem so vsi enaki. Obrezani in kršeni kapitalisti si podajajo tu roke. Liberalno framazonske vlade pa dajejo v ime zlatega teleta varstvo in blagoslov kapitalistični družbi.

Toda delavci in javni uslužbenci v teh razmerah ne morejo živeti, vsled tega so razmere neznesne in nevarne. Vsaka sila do svojega časa, pravi stari pregovor, in tudi ta sila ne bo mogla dolgo trajati, ker morajo sicer nastati strašne posledice. Mera je polna in že prekipava, skrajni čas je, da se v tem oziru ukrenejo potrebne mere, da ljudstvo ne pride v popoln obup.

Tako kakor sedaj, ne bo šlo!

J. G.

Pomilostitev Stejčica.

Kakor je znano, je bil napadalec našega kralja Stejčić, obsojen v Belgradu na smrt. Kasacijsko sodišče je sodbo potrdilo in s tem je bilo zadeva sodno končana. Sedaj je v prilog obsojenca mogoča edino še po ustavi določena pravica kralja, za pomilostenje. In te pravice se je kralj vkljub nasprotnemu predlogu vlade poslužil in, kakor zatrjuje javnost, Stejčića pomilostil. S tem je kralj pokazal precejšnjo del državniške modrosti in previdnosti. Sedanji ministri — staronazadnjaške mumije, vidijo v naši smrti hudodelec, rešitev njih nazadnjaških nazorov in ne mislijo čisto nič na blagodejni upliv in posledice plemenite kraljeve odločitve. Sedaj, ko je tem možičkom kralj pokazal pot, pa razmišljajo, ali bi ne kazalo Stejčiću določiti dvajsetletno ječo namesto desetih, kakor je želja kraljeva.

Smrtna kazen je brezdvomno ostanek starih barbarskih časov, in kjer postojata, so v istini gospodje hudodelci te kazni sami krivi. Toda politična modrost ukazuje velikokrat namesto stroge zakonite pravice in pravičnosti milejšo obliko. Mi kot načelni nasprotniki smrtno kazni, se moremo samo pomilovalno smejati »mudracem« iz Belgrada, ter si misliti: manjka, manjka državniške modrosti v pašaliku — Pašić et Comp.

Današnja predborza.

Zagreb, 5. julija. (Izv.) Budimpešta 29.50, Berlin 75, Italija 14.95—15, London 1420, Newyork 317—318, Pariz 26.65 do 26.70, Praga 622—624, Dunaj 1.50, Švica 60.50—61.25.

Zürich, 5. julija. (Izv.) Pešta 0.455, Berlin 1.19, Italija 24.30, London 23.31, Newyork 524.75, Pariz 43.45, Praga 10.10, Dunaj 0.025, avstrijske krone 0.0275, Sofija 3.72, Zagreb 1.60, Varšava 0.11, Holandsko 203.

Agitirajte za »Novi čas«

OJAČENJE RUMUNSKIH ČET OB BOLGARSKI MEJLI

Belgrad, 4. jul. (Izv.) Iz Bukarešte poročajo, da je na včerajšnji seji rumunskega ministrskega sveta ministru za notranje stvari general Vaiteanu prečital ekspezo o vpadu bolgarskih četašev na rumunsko zemlje. Zaradi tega je vlada ojačila obmejne straže.

Politični dogodki.

— Zopet zaplembe časopisov. Danes je oblast v Ljubljani konfiscirala »Slovenca«. Baje se je to zgodilo radi članka o strahovladu v Macedoniji. »Slovenec« pa tega članka ni napisal sam, ampak je ponatisnil članek iz belgrajskega »Videla« z dne 2. julija ter članek iz belgrajskega »Vremena« istega datuma. Kadar se režim podira, tedaj začne s konfiskacijami. Značilno za slovenske ruazmere je, da Slovenci ne smemo nič zvedeti o razmerah v Macedoniji, kakor jih opisujejo belgrajski listi. Naš ljubljanski režim s tem menda podpira slovenski separatizem. — Konfisciran je tudi »Domoljub« radi tega, ker je ponatisnil iz »Slovenca« neko pismo, ki ga je baje princ Jurij pisal gospodu Pašiču. Sedaj je ubogi »Domoljub« kriv, ker je gospod Pašič nervozen. Vse kaže, da smo res svobodni! Živela demokracija!

— Bavarski zakon v varstvo republike. Bavarski ministrski svet je odklonil zakonski načrt berlinske vlade za varstvo republike. Ako bavarsko stališče ne bo prodrlo, bo predlagala Bavarska več izprememb v zakonu. V to svrhu je odpotoval v Berlin bavarski notranji minister Schweyer.

SHS

Belgrajska občina je najlepši primer državne uprave in državnega gospodarstva. V Belgradu — prestolici se piruje in razsipa, narod pa strada, za potrebe »prečarov« v Belgradu nimajo denarja, za svečanosti in parade pa izdajajo velikanske svote. Z bahaško razpisnostjo in radodarnostjo se je izkazala tudi belgrajska občina še posebej. Pred nekaj meseci je razpisala lepo število nagrad za razne načrte mestne regulacije in olupšave in doposlane načrte je tudi sijajno nagradila, kakor sledi: Načrt »Wien« je dobil 120.000 dinarjev, načrt »Pariz« 120.000 dinarjev, načrt »Budapest« 120.000 dinarjev, načrt »Berlin« 25.000 dinarjev, načrt »Zürich« 35.000 dinarjev, 4 načrti po 20.000, 4 po 10.000 in 6 načrtov še po 8.000 dinarjev, to je skupaj 673.000 dinarjev samih bahaških nagrad. Za baharijo je takoj na razpolago nad poltretji milijon kron, za dobrodelne zavode pa nič, ne v Belgradu in ne v celi državi.

Neki slovenski čevljar z dežele je poslal 22. novembra 1920 v bosanski Aleksandrovac zavoj čevljev. Čez mesec dni je dobil zavoj nazaj; a manjkala sta 2 para čevljev, kar so ugotovili uradno na pošti. Zadevo je čevljar urgiral trikrat. Vsakokrat so mu odgovorili, da slučaj preiskujejo. Na četrti dopis pa še odgovora ni dobil. — Ubogi čevljar bi bil napravil bolj pametno, če bi bil peš nesel tisti zavoj čevljev v Aleksandrovac in se peš vrnil nazaj. Tako bi bil kvečjemu ob en par čevljev, ki bi jih bil na dolgem maršu razrgal, sedaj je pa ob dva para.

Dnevni dogodki.

— Gospodarsko poštenje in država. Te dni je bila v Zagrebu ob navzočnosti finančnega ministra dr. Kumanudija in glavnega poročevalca za proračun dr. Slavka Šečerova konferenca gospodarskih krogov. Na tej konferenci je generalni tajnik zveze industrialcev Bauer podal razne pritožbe. Med drugim je opozoril, da v naši državi ni pravne imovinske varnosti.

Državne nabave se mnogokrat oddajajo temeljem nekorektno izvršenih licitacij, a nazadnje pa še država dobavitelju noče izplačati računov. Ako potem dobavitelj ustavi nadaljno dobavo, mu država dela razne neprilike: pri plačevanju obvez nasproti tretjim osebam, odreka mu vagone itd. — Vsekakor čuden zgled gospodarskepoštenja.

— Ponarejeni 50 Din bankovci. Pokrajinska uprava za Slovenijo objavlja: Meseca januarja so se pojavili v prevaljskem okraju v večji množini 50 dinarski bankovci bivše srbske Narodne banke, vtihoapljeni iz Avstrije. Ti bankovci so datirani s 1. marcem 1886, nimajo še podpisov, označbe serije in številke. Od banke sploh niso bili dani v promet in predstavljajo samo načrt bankovcev. Za časa avstrijske okupacije jih je bilo precej pokradenih iz trezorjev Narodne banke v Beogradu. Tatovi jih sedaj skušajo spraviti v promet in z njimi goljufati. Vrednosti nimajo bankovci nobene. — Kljub temu, da od 1. januarja sem ni bil prijavljen noben nov slučaj razširjanja, se utegnejo vendar sčasoma zopet kje pojaviti. Prebivalstvo se opozarja na te bankovce, da ne nasede sleparjem.

— Nove strožje določbe glede trošarine na vino je izdala tukajšnja delegacija financ dne 7. junija 1922, št. B III. 5/23. Proizvajalci vina, ki ne naznanijo pravočasno izprešanega pridelka ali oni, ki prodane količine vina ne naznanijo finančni kontrolni, predno jo izroče kupcu, se kaznujejo radi nerada. Kupci vina pa, ki kupljene količine vina ne prijavijo pristojnemu oblastvu tekom 24 ur, se smatrajo za vtihoape in se kaznujejo po členu 77 pravilnika, poleg redne trošarine še z desetkratnim zneskom trošarine, blago se pa poleg tega prodaja na javni dražbi v korist državne blagajne. Tako se baje postopa ne le proti vtihoape, ampak proti vsakomur, ki prekršči gorenji naznanilni rok 24 ur. Ker je bil preje rok za naznanilo 48 ur oziroma tri dni, je važno, da se seznanijo s to naredbo vsi interesenti, predvsem gostilničarji.

— Sprejemanje novincev v finančno kontrolo. Finančno ministrstvo je rok za vlaganje prošenj za spremembo finančno kontrolo podaljšalo do 10. julija t. l. Podrobnosti so razvidne iz razpisa, objavljenega v »Uradnem listu« z dne 23. maja t. l. št. 52.

— Otvoritev telefonske centrale z javno govorilnico pri pošti Sv. Pavel pri Preboldu. Pri pošti Sv. Pavel pri Preboldu je bila otvorena telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet z omejeno dnevno službo.

— Dalmatinske višnje imajo letos bajne cene. 100 kg suhih višenj stane 30 do 40 tisoč kron ali 300 do 400 K kilogram. Višnje izvažajo v Ameriko, kjer delajo iz njih v nadomestilo prepovedanih opojnih pijač razne brezalkoholne pijače. Cene so tem višje, ker so višnje letos zelo malo obrodile.

— Dobra letina. Glasom uradnih poročil se vsled precejšnjih padavin tekom meseca junija širom cele države obeta zelo dobra letina, ki bo prekosila vse dosedanje letine po vojni. — Da bi veselje le ne bilo zopet prezgodnje in da bi od obetajočega se božjega blagoslova ne imeli koristiti samo izvoznicarji in špekulant, ampak tudi delovno ljudstvo!

— Uspeh zagrebškega velikega sejma, ki se je preteklo nedeljo zaključil, znaša po približni oceni nad eno milijardo kron. Za toliko približno je bilo namreč sklenjenih kupcij.

— Novi avstrijski bankovci. Dne 5. t. m. je Avstroogrška banka izdala nove sto in tisočkronske bankovce, ki so po obliki manjši nego so bili dosedanji.

— 216 meteorjev je padlo na Poljskem. Krakovska zvezdarnica je opazila, da je 21. aprila t. l. med pol 10. uro in pol 11. ponoči padlo v Vzhodnih Beskidih 216 močno

žarčih meteorjev. Sodi se, da so omenjeni meteorji nastali zato, ker se je naša zemlja srečala na svoji poti z repatico iz l. 1871.

— Tuberkuloza — kulturna bolezen. Calmette trdi, da je tuberkuloza jako redka v narodih južne Afrike, katerih se še ni dotaknila kultura. V mestih civiliziranih pokrajini pride na tuberkulozo 12 odstotkov vseh smrti, v ugodnejših okolčinah (na Portugalskem, Španskem in Laškem) pa samo 7 odstotkov. Narodi, kateri imajo staro civilizacijo, ne umirajo v toliki meri za tuberkulozo, ker so že izdavnaj vajeni tega bacila.

— Izvoz gosi iz Poljske. »Kuryer Porański« poroča, da so letošnjo pomlad odgajili gosi na Poljskem v toliki množini, da jih bodo izvozili najmanj poldrugi milijon preko državnih mej. Sodi se, da jih pojde pretežna večina na Francosko.

Ljubljanski dogodki.

Ij Nova sv. maša. Tiho novo sv. mašo je v kapelici pri frančiškanih opravil p. Otmar Smole. Bog vrni novomašniku skora j ljubo zdravje in mu daj svoj blagoslov!

Ij Kako se odira ljubljanski konsument. Od neke ljubljanske gospodinje smo prejeli naslednje poročilo: Pred dobrim mesecem sem kupila v trgovini mast po 95 kron kg. Trgovka mi jo je jako hvalila in tudi pripomnila, da so ž njo tako založeni, da jo bodo imeli dovolj do jeseni. Te dni pa sem morala plačati pri tisti trgovki mast iz iste velike zaloge po 135 kron za kg. Tako nam svojevoljno navijajo cene, a odločilni faktorji drže z bogataši in vojnimi dobičkarji. Za siromaka se ne zmeni živ krst. Zares v žalostnih časih živimo!

Ij Obvestilo. Podporno društvo žel. uslužbencev v Ljubljani je po sklepu odbora s 1. avgustom 1922 članarino na 2 Din povišalo. Od 1. avgusta 1922 nadalje se izplača podpora za vsak smrtni slučaj 1500 Din. Člani obeh prejšnjih društev Inomost in Ljubljana plačajo dvojno članarino in dobijo zato tudi dvojno posmrtnino. Opozarjamo na redno plačevanje članarine, ker drugače se zamudnike črta. Gg. upokojence, upokojenke in vdove prosimo, da se ob priliki poslane članarine, toda najkasneje do 30. oktobra na čeku pismeno izrečejo če so pripravljeni plačati povišano članarino 2 Din mesečno, ker bi se jim v nasprotnem slučaju izplačala samo polovica posmrtnine t. j. 750 Din. Glede pojasnil se je obračati na najbližjo postajo. — Odbor.

Ij Klic z Martinove ceste. (Pišejo nam: Če je kaka cesta v mestu prometna, je to v prvi vrsti Martinova. Težki tovorni vozovi, avtomobili, vsakdanji pogrebi — vse gre preko te ceste. In resnici na ljubo je pa menda ni v Ljubljani tako zanemarjene ceste kakor je ta. Na njej ni greble, ni metle, še manj pa poletnega škropljenja. Prah je pa toliko, da so ubogi posestniki in prebivalci na tej cesti, še bolj pa pasanti, posebno oni, ki pogrebe spremljajo. Gosp. magistratni komisar, bodite tako prijazni in potrudite se sami prepričati, posebno popoldan, ko se začnejo pogrebi. Za gotovo vemo, da se boste škandalizirali na tem, kar se godi pod Vašim komisarjevanjem na tej cesti. Prizadeti.

Naša društva.

d Orlovska prireditve 16. julija v Semiču. Belokranjsko in novomeško okrožje ima dne 16. julija skupno prireditve v Semiču. Ob pol 7. uri sprejem belokranjskih odsekov na kolodvoru. Od 7. ure do 10.

tekma. Ob 10. uri sv. maša pri domu. Ob 12. sprejem novomeškega okrožja na kolodvoru. Po kosilu skušnja za telovadbo. Ob 2. uri slovesne litanije v cerkvi. Ob 3. uri javna telovadba. Govori br. J. Pira. Po telovadbi ljudska veselica. Igrata godbi kraljeve opere iz Ljubljane in semiška društvena.

d »Orel« pri D. M. v Polju vabi k proslavi petnajstletnice svojega obstoja, ki bo v nedeljo dne 9. julija 1922 pri D. M. v Polju. Vsopred: 1. ob 9. uri sv. maša v župni cerkvi, 2. ob 2. uri sprejem gostov, 3. ob pol 3. uri popoldanska služba božja, 4. ob 4. uri javna telovadba na vrtu Ljudskega doma in 5. velika vrtna veselica. Pri celi prireditvi svira godba na pihala. Vstopnina: k telovadbi: sedeži 3 Din, stojišča 2 Din, k veselici 1 Din za osebo.

d Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov bo imelo v nedeljo 9. t. m., na Rožniku sv. mašo, h kateri vabi vse svoje člane in prijatelje. Pri sv. maši bo pel društveni pevski zbor. Pričetek je točno ob 7. uri.

Gospodarstvo.

II. Ljubljanski veliki semenj, od 2.—11. septembra 1922. Prijavni termin h udeležitvi kot razstavljalce h naši drugi velesajmski prireditvi se zaključil sredi meseca julija, zato opozarjamo vse interese, da se nemudoma prijavijo, ker se kasneje dole prijave najbrže ne bo zamoglo več upoštevati vsled pomanjkanja prostora. Zlasti pa apeliramo še na trgovce in obrtnike, da se tudi oni reprezentirajo v kolikor močogoč velikem številu. Služijo naj jim sledeče informacije: Na vsakem inozemskem velesajmsku je v velikem številu zastopana tudi domača obrt in pa trgovina dotičnega velesajmskega mesta. Uspeh udeležbe je brezdvomen ker prihajajo za čas sejma desetstisoči kupcev, kateri si na seju ogledajo koje trgovcev, se seznanijo s firmo in jo obiščejo v poslovnem lokalu v mestu. Pa tudi za obrtnike je udeležba največje važnosti; pred očmi naj imajo, da mednarodni velesajmski ni nikaka razstava lokalnega pomena, marveč da se tu na podlagi vzorcev sklepajo velike dobavne kupčije, pri nas zlasti s kupci iz južnih krajev naše države, odkoder se nam že danes poroča o kar največjem obisku. Razstavni stroški so v primeri z drugimi reklamnimi stroški primeroma majhni; reklama pa je vsakemu podjetju, zlasti pa v sedanjem času že nujno potrebna. Ne omejte se samo na lokalni konzum, marveč pridobite si tudi odjemalce iz oddaljenejših krajev. Mnogo ljubljanskih trgovcev prihaja pogosto v sejsko pisarno s izjavo: Če razstavimo, potrebujemo mnogo prostora, kar pa mnogo stane. Pripominjamo, da si lahko vsak trgovec najame na sejmšču majhno koje v obsegu nekaj kvadratnih metrov, da razstavi samo nekatere najboljše stvari, posebno vidna pa naj bo reklamna deska z natančnim naslovom tvrdke v mestu. To so z največjim uspehom vpeljali na českih in nemških semnjih. Vsakemu, ki je že obiskal kak inozemski velesajmski, je dobro znano, da se vse tamošnje tvrdke, pa naj si bodo industriji, trgovci ali obrtniki gotovo udeležijo domačega velesajmska, da si ohranijo tvrdkino čast in obnovijo na sejmšču stare prijateljske trgovske zveze. Apeliramo toraj na vse domače industrije, trgovce in obrtnike, da se nemudoma prijavijo h udeležbi II. Ljubljanskega velesajmska, da s tem pokažemo stranim posetnikom-kupcem, da smo se i pri nas že velikopotezno razvili in nismo — kramarji.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Odgovorni urednik Jožef Rutar.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Gazela milo

je najboljši domači izdelek. — Dobiva se v vsaki trgovini.

Tunel.

82

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Mlakar.

Woolf se je opolekaje dvignil kot mrlič bled, da bi se v instinktivnem nagonu branil ter udaril po Allanu. A ni mogel dvigniti roke. Ohromel je po celem telesu ter se strašno tresel. Nenadoma se mu je za par hipov popolnoma vrnila zavest. Stal je težko sopeč. Na bledem licu so mu stiale polne kaplje. Strmel v tla. Njegovo oko je mehnično pobralo imena nekaterih evropskih bank, ki so stala na brzojavkah pod nogami. Ali naj pove Allanu, zakaj se je spustil v te špekulacije? Ali mu naj obrazloži nagibe? Da mu prav nič ni šlo za denar? Toda Allan je bil preveč priprost, prenaraven, da bi razumel, kako more človek hlepeli po moči — on, ki je moč imel, ne da bi kdaj sremil za njo, ne da bi vedel, ne da bi hotel, ki jo je kratkoma imel! Ta sestavljalce strojev je imel samo tri misli v svoji glavi ter nikoli mislil o svetu in ničesar umel. Da, in če tudi bi ga razumel, čeludi, bi vendar butal ob graniten zid, ob zid meščanskega, omejenega pojmovanja, pošlenja, ki je, kolikor se malenkosti tiče, opravičen, toda v velikem neumnosti. Ob to pojmovanje bi butal ter ne bi prodril. Allan ga ne bi nič manj zaničeval in obsojal. Allan! Da, oni in isti Allan, ki ima

petlisoč ljudi na svoji vesti, Allan, ki je milijarde pulil ljudstvu iz žepa, ne da bi bil uverjen, da bo mogel izpolniti svoje obljube. Tudi Allanova ura bi še prišla, on mu je prerokoval! Ta mož ga je danes sodil ter mislil, da ima pravico do tega! S. Woolfova glava je obupno dejala. Izhod! Rešitev! Možnost! Spomnil se je Allanova znane dobrosrčnosti. Čemu ga je zagrabil kakor morskí volk? Dobrosrčnost in usmiljenje sta dve različni stvari.

Obupani človek je tako globoko mislil, da je za cele hipe pozabil na vse okoli sebe. Ni slišal, da je Allan poklical slugo ter mu velel, naj prinese kozarec vode, ker se gospod Woolf ne počuti dobro. In čim dalje je mislil, tem bolj je bledel in rumenel kot mrlič. Zbudil se je šele, ko ga je nekdo pocukal za rokav ter mu neki glas dejal: »Sir? — Gospod?« Videl je, da mu Allanov sluga Lion nudi kozarec vode.

Izpil je kozarec do dna, nato vsrknil zraka ter pogledal Allana. V trenulku se mu je zdelo vse manj nevarno. Če se mu posreči zagrabiti Allana pri srcu? In dejal je popolnoma umirjen in zbran z globokim glasom: »Slišite Allan, to ne morete misliti resno. Ze sedem, osem let delava skupaj, sindikatu sem zaslužil milijone...«

»To je bilo Vaše deto.«

»Seveda! Poslušajte, Allan; priznam, da sem zdrk-

nil s tira. In meni ni šlo za denar. Izvejte nagibe... Toda tega ne morete misliti resno, Allan! Stvar se da urediti! Jaz sem edini človek, ki jo lahko uredi... Ako me vržete, pade sindikat...«

Allan je vedel, da govori S. Woolf resnico. Teh sedem milijonov je zastran njega lahko vzel vrag, škandal pa bi bil polom. Kljub temu je ostal neizprosen.

»To je moja stvar!« je odvrnil.

Woolf je tresel svojo kodrasto bivolsko glavo. Ni mogel razumeti, da ga Allan res misli spustiti, vreči. Nemogoče. In upal si je še enkrat poizvedovali v Allanovih očeh. Toda te oči so v svojem lihem jeziku tako vpile nanj, da ni bilo pričakovati od tega človeka nobenega ozira ne milosti. Ničesar! Prav ničesar! Nenadoma je spoznal, da je Allan rojen Američan, in on sam Američan postal. In Allan je bil močnejši.

Tiho upanje, s katerim se je nalagal, je bilo pena. Bil je izgubljen. In iznova ga je obšla slabost.

»Allan!« je nenadoma zakričal od obupa, »tega ne morete hoteli. Ne! Gonite me v smrt! Tega ne morete hoteli!«

Zdaj se ni več boril z Allanom, boril se je z usodo. Toda usoda je poslala na čelo Allana, mrzlega borilca, ki se ni umaknil.

(Dalje.)